

LES SVS PARENTALIS

Ex Obitu

ILLVSTRISSIMI AC CELSISSIMI
PRINCIPIS *ac* DOMINI,

D. G E O R G I I
R A K O C I,

TRANSYLVANIÆ PRINCIPIS,
Partium Vngariæ Domini, Siculorumq;
COMITIS, &c. &c.

Inter vltima humanitatis obsequia
Lugubri adumbratus calamo.

Et per

M. MATHIAM CASIMIRVM TRETERVM,
*Artium Magistrum, & Philosophiæ Doctorem, Academia
Cracouiensis Professore*

PRÆSENTATVS.

Anno Domini, M. DC. XLIX. Mense Die

C R A C O V I Æ,

In Officina Typographica Francisci Casarj, S. R. M. Typographi.

EXXI 307 b. rzadki

Illustrissimis ac Celsissimis Dominis,

D. G E O R G I O

T R A N S Y L V A N I Æ P R I N C I P I,

Partium Vngariæ Domino, Siculorumq;

C O M I T I, &c. &c.

E T

D. S I G I S M V N D O

Transylvaniæ Siculorumque

S V P R E M O G E N E R A L I, &c. &c.

R A K O C I I S.

M A G N I P R I N C I P I S M A G N I S F I L I I S

Consolationem & Perennem Felicitatem.

*U*gubrem Lessum, quem gladijs veterum in
pennas versis, calamo innocente ad bustum
Illustrissimi ac Celsissimi P A R E N T I S
Vestri apparaueram, Vestro sub Nomine ap-
parere volui I L L V S T R I S S I M I D O -
M I N I. Ad Vos potissimum honor hic,
& pompa funeris pertinebat, ad quos summus dolor, ex obitu
P A T R I S Amantissimi Optimique pertigisset. Et voleba-

is æternum esse: Humanum præterea, Humanissimi ipsi cū-
piebatis; sed noueratis ex Philosopho lacrymā nihil velocius
arescere: Humanitatem verò Romanorum, quam inter ex-
ternas faces, aut recurrentibus annuatim inferijs, ad lectos
ferales sui amantiſſimis exhibebant, per-inhumanam esse. Ergo
exegi monumentum ære perennius. Humanam dedi, luctu
in Vestro vocem, quam orbis ulterius exaudiret: Lessum
quem probabit & approbabit Posteritas. Quippe lugebit se-
ra Heroem tantum, & spem non minimam TRANSYL-
VANIAE, ita immaturo, ut non dicam acerbo funere occi-
disse: Et felicem eadem reputabit spiritum, quem carissima
Soboles, ab ore morientis suo suscepisset pectore. Vestram
istam Humanitatem, Paternæ concatenatam Panegyri, lo-
quar mundo: Si minus eloquenter, scitote Amorem non Mæ-
rorem solere loqui: & frustra verborum quæri elegantiam,
ubi res ipsæ sepiam induunt. Hos tamen, quicunque sunt fe-
rales luctus, quia Vestri studiosissimi, boni consuletis, & fa-
uebitis.

Illustrissimæ Celsitudinis Vestræ

Obsequentium Humillimus

M. Matthias Casimirus
Treterus.

P A N E G Y R I S.

Rocede in lacrymis atrate dolor, & ad lugubre hoc spectaculum, pullatam induc sepiam; Eductur ecce in fatali captiuus vrna Illustrissimus Transylvaniæ PRINCEPS, Partium Vniæ Dominus, Sicularum Comes GEORGIVS RAKOCI; Nihil nisi initæ mortalitatis reus, quia vixit; Eductur ad mortale saxum, Fati compede vinctus, Magnus ille quondam gloriæ Actor, nunc mortalis tragoediæ Lusus. Et qui tot triumphatorum hostium exuijs, latius proiecti Orbis, impleuerat locum; Mortales, ille ipse triumphator, ad tumulum, deponit exuias. Ah diram Fati legem, & dignam seueriore dira! Si altius aliquod restaret subsellium, vbi seuerum hoc Fati edictum increpare, reamque læsæ Maiestatis euocare liceret Mortem. Sed enim à districto hoc Consistorio,

nullus ampliùs patet recursus. Non iam agere, nisi
queri possumus: Sub seueram nimirum, miseri, Or-
bis, inquilini cecidimus crisim, & ad ipsa vitæ ini-
tia, ad Fati sensum initiati sumus; quo, omnia cuius-
cunque ordinis priuilegia, prout vltimâ cassat & li-
mat limâ. Ergò in fletus liquefce Parentalis calame,
& Magnis Magnæ Animæ inferijs, funde pia lacry-
marum liba; Vtinam verò, gelidi hi cineres, affu-
sâ lacrymarum portione, in primigeniam recallesce-
re possint vitam, post riguumque hunc rorem, redux
in hoc puluere, repullularet anima: Verum super-
fluis, æstuumus Votis, atque inanes teximus spes;
quasiuerò fatales, quibus Mors aqua & igni interdi-
xit, vmbas ab vmbis assumere liceat; Quantos-
cunque ex oculis eliques planctus, quantoscunque
producas lacrymas, non remeabit immersa semel
fluctibus vita; Immo hac ipsâ aquarum collisione,
longiùs à littore, per immitem portitorem repelle-
tur. Et si quid residuum, in luteo peregrinantis
quondam animæ habitaculo, furtiuè illius remansit
ignis, quem Prometheus clanculariò subtractum,
factitio homini inspirari censuit, sub flebilibus his
vndis extinctum peribit. Verte alio curas officiose
dolor, & quos ploratione vacuari dedecet, in admi-
rationem

rationem confer oculos. Impende obsequij genus,
Magno, Magnæ Animæ præsemini Illustrissimi
P R I N C I P I S; nauigantemque à nobis, & ab im-
miti portitore auctum C O M I T E M, publicis su-
spiriorum prosequere Zephyris. At cur in ipsis pri-
mordijs lassatus torpet animus? & imitem fero-
cis Libitinæ audaciam, mirari potius, quam aggre-
di intendit? interq; promiscuas has, non posthumi
tantum, per gloriosas Principum traducti lineas
R A K O C I O R V M sanguis, verum totius pænè
non sanguine, sed virtute emeritæ *Transylvanie*, v-
niuersæque *Vngariæ* lacrymas, naufragari ipsa me-
tuit penna? Certè cum in hunc spatiosissimum vdi
doloris Oceanum impolitum attentò expedire ca-
lamum; vereor, ne in tantis fluctibus inuolutus, Ca-
sus ferat suos, dum luget alienos. Sed leuior sit do-
lor ille, qui lacrymas & verba petit: Etiam derogat
aliquantum fletui Oratio, ipsaque, singultus inter-
cipit dicendo, qui creuerunt mærendo. Prorump-
ergò sine lege, sine pompâ, inordinate dolor, & ge-
mitus singultusque adstantium, atrato prosequere
inamictu; chartamque ipsam luctuosis plangentis
sepiæ inuesti tenebris; Liceat dum ita morti libet,
sine vllis externi decoris, vllis adscititiæ venustatis
integu-

integumentis, incultam prodire Orationem; & dum inopinus mortis anhelitus, paludamenta Ducalia, ferali pallore afflat, liceat Patrono suo inter nigras scripturientis calami pallas, concolorem assimilare paginam.

Habuiſſet non parùm ſolatij orphana mortalium propago, ſi eæ ſaltim mentes, in quas operoſior ſudauit natura, glorioſior laborauit ætas, per totidem caderent decrementa, per quot in altum ſeſe extulerunt augmenta. Neque modica felicitatis portio, humano contigiffet generi, ſi magnitudini cuique, ſua etiam comes deſtinaretur longitudo, quò feliciùs durarent Magna Nomina, ſi intenſioni extensionem haberet ſociam. Verùm cuncta adeò obliquus aliquis Fatorum affluit genius, & ſiniſtro ita iam receptum uſu, vt ſumma quæque prono ad interitum decurrant grefſu, & quaſi valore prægrauata ſuo, ſub pondere Maieſtatis dehifcant, ybiq̃ue rimas agere ceperint, quæ tardiùs per faſtuofas ſucceuerant auxeſes, ocius decidunt magna, tarditatemque illam grauitate compenſant: Nempè in fauſto ritu ſolenni Fato eſt, vt eas maieſtates, in quas aliquando tota deſudauit ætas, totum impenſum ſæculum, hora diſſoluat; Dieſque vnus multorum annorum

annorum labores videat rideatque. Paucissima
certè intercurrunt spatia inter Magna & Nulla;
immò eodem Summa & Ima consistunt loco.
Exemplis ah nimium quantum non egemus! Sa-
tis per tales increbuerè scenas, oppleti mortalibus
lituris, omnium temporum Fasti. Indulgeret v-
tinam præsentì sæculo mitius hac in parte Fatum,
rarioriquè tantæ Catastrophes communione, vel
Actores nos, vel Spectatores expediret. Sed
pænè in diem obuijs intermisti funeribus, indo-
lemus antecuntibus, mox secuturi pariterque do-
lendi. Immò tragicas, funestum ac sinistrum Fa-
tum, hoc potissimum anno, agere nos coëgit per-
sonas: Et hoc magis mirum, quòd ea hodie mor-
tem incessit nausea, vt plebeias veluti perosa ani-
mas, in grandiores Manes, falcem faucemq; suam
expediat, & popularem prætereundo prædam,
Magnas mentes licentioso ausu immolet. Siccine
effrons Libitina facta, vt nullâ tangatur Genero-
siorum Animosum reuerentiâ? neque vllum pal-
lida hæc cadauerum Dea, ante purpuratos Ma-
nes, præferat verecundiæ ruborem? Certè me-
ruerant hanc gratiam Illustres Animæ, vt Fata sua

lentiōri illis aduenirent pede, & tantam Maieſta-
tem; cunctanda Mors, ſeruata debita veneratione
politie ſeriùs adiret. Nunc properata cerni-
mus omnia, & indiscriminatim Plebeios ac Re-
gios Manes, Dynaſtas, pariter ac vulgum, ad bu-
ſtum agi videmus. Heu *inuida Fatorum ſeries!*
ſummiſq; negatum ſtare diu: Verùm quid hæc
fruftraneâ dicacitate proſequeris iniuſte dolor?
& antiqua illa, dudumq; à letho antiquata in-
nouas? Confer aliò lugubres planctus, & per
longiores Leſus, trahere nouum doloris Syrma.
Habes ante oculos lugubrem ſcenam, quam vi-
ctrix de toties Victore peragit Mors. Habes fu-
neſtam Illuſtriſſimi Principis GEORGH RA-
KOCII tragoediam, quam crudelis Parca in hoc
fatali dat theatro. Procede, & Magnum Prin-
cipem, à throno progredientem ad tumulum,
inæſto proſequere veſtigio. Non ad talia Te Tua
Genefis aſportauerat ſubſellia Illuſtriſſime PRIN-
CEPS! Non ad tales virtus apparauerat actus!
Non in tali nos ſtupendum deſtinaueramus per-
ſona! Verùm diſcors à communibus votis, reſti-
tit Fatorum genius, & repentinè fortunæ incur-
ſus;

fus, aliò verfatilem diuerterunt Rotam, in media-
que ætatis malacia, cum nulla in tranquillo an-
norum defluxu speraretur tempeftas, improuifum
importauere naufragium. Natus verò eft ex Il-
luſtrima vtriuſque Parentis Stirpe, Patris quidem
SIGISMUNDI, Matris ANNÆ GEREN-
DI, Ducali inundatus Sanguine, ac decorâ ab v-
trinque condecoratus cerâ. Bino videlicet ſua
Genesis conſtat ſplendore, quæ per multa circû-
latum generosa pectora, illuſtribus venis, ad ſe de-
riuauiſſet ſanguinem. Et verò purpurato ablaçta-
tum lacte, & Tyriâ conſolidatum faſciâ, cum fir-
maſſet iam greſſum, purpuratæ ipſæ receperunt
Virgines Muſæ. Vbi primum in natiuo inſtitu-
tus Prytaneo, ad ipſa vitæ primordia, nouas ſem-
per parabat Genefi auxeſes, per quotidiana cre-
ſcentis cum ſtatura famæ augmenta, totius orbis
coaceruando decora. Inde inter cõtigua ſibi, Mi-
neruæ palatia omnem humanitatem eruditus,
prætextam depoſuit. Neq; contentus domesticâ
ſcientiarum encyclopediâ, ad Exteras prouectus
Nationes, peregrinam amplexus eſt ſcientiam,
quò magis ad Ducales clauas (ad quas Inſigne il-

lius inclinauerant Fata) viuaci doctrinâ præmu-
nitam adferret dexteram; magis congruos ad tra-
ctandos fasces admoueret digitos: Præsenferat
nempè Magnum Imperium, Magnâ animandū
mente, multis tutandum manibus; & quasi vnius
Principis, vno, totam subiectam ditionem, spi-
rare debere anhelitu, non vulgaremque inter tot
alios fastuosos titulos, cuiuscūque præeminen-
tiæ titulum; immò potissimum hunc esse Maie-
statis decorem, si Regale sorriatur Lemma: *Præ-
est, vt prosit.* Et vel ideò exactâ hospitalitate, sub
extraneo commoratus clymate, ad vtramq; Rei-
publicæ faciem, illustrem obarmabat genium.
Multorum mores & ingenia pernoscendo, vrbes
illustrando oculis, opes roburque & neruum bel-
li sagaciter inuestigando, quominus & togatus
Sapiens, & in Sago armatus, saginato mucrone
euaderet veteranus. Ex illustribus factis, Gene-
rosus Principis notandum esse animum, IOAN-
NES COMES, Palatinus Rheni, Dux Bauariæ,
viuaci satis expressit Symbolo, extinctâ, sed fu-
manti, depictâ lampade, his appositis: *Ex fumo
lucem*; Videlicet, sicut ex fumo naturali rationis
ductu

ductu notamus lucem, ita Generosa indoles generosioris animi, est infallibilis tessera. Vidimus nos Illustrissimum GEORGIVM RAKOCIVM reducem, sanè magnificā stipatum virtutis assistentiā; Eminuerat pulchra illa indoles, & iterato actu, quem primitiuum ad cunas primò expedierat natura, virtus instaurauerat actū, ipseque Genethliacus splendor, in concolorem sese exeruerat clarorem. Ex quo non poteramus satis dignoscere, quamnam post talia præludia daturus esset scenam; quam post tanta exordia, exhibiturus confirmationem. Adeò maiestas illa è toto intermicans corpore intuentium vincebat oculos, vt præ miraculi magnitudine, mirandi etiam officia, plus quàm miranda cernentibus adimeret. Equidem, quis cùm Illustrissimum hunc PRINCIPEM, magnā auiti sanguinis succeffione, magno traducis ad se maiorum gloriæ additamento conspicuum cerneret, non Æternitatem à tantis nominib⁹ auguraretur? Quis in media paulò ante annorum pube, in ipso fruticantis æui tyrocinio, non speraret hos flores, in eam aliquando erupturos maturitatem, eamque

iterum allaturos Paternæ Reipub. messem, qua
digna demum esset, in Ducales cogi fasces. Co-
gitare magis quam eloqui fas est, quantus ille
RAKOCIANÆ virtutis emicuerit splendor,
qui vel immanes *Transylvaniæ* Proceres, adeo pel-
lexerat in sui amorem, ut seposito controuersia-
rum odio, sinceri virtutis illius iudices, pariter ac
Æstimatores, dignum eum censerent, qui illis
imperaret. Quare facta in Vrbe Ducali conuen-
tione, vnus repertus est, (raro *Transylvaniæ* e-
xemplo) qui à liberis Urbibus, liberis electus suf-
fragijs, discordem alias Procerum sensum, con-
corditer cognouit. Nec mutauit in illo obten-
ta maiestas morum comitatem. Idem semper ex-
pertus est fuisse, qui fuerat; pænèque nullo alio
dignoscebatur à cæteris, quam quod benè face-
ret cæteris. Opportunè verò in primo Principa-
tûs sui limine, patuit illi, grande ad summos au-
sus limen; Cum rebellis *Bethlem Iuan*, quem re-
cusauerat *Principem*, oppugnauit *Dominum*. Ita-
que nec-dum composito Ducatûs sui statu, exa-
ctâque Sacramenti fide, in fatali, hostem suum
tragædum, ostendit campo. Sensit vlticem dex-
tram,

trā Fœdifragus, & ostendit fortuna Indignū, cui
tām Dignus præesset PRINCEPS. Tandē sedatā,
tām in Comitatu, quām in vastissimo Principa-
tu tumultuantium turbā, relatāque de hoste vi-
ctoriā, fessum in augusto throno deposuisset su-
percilium, nisi ad igneos æstus, incitatis à Marte
prouolasset passibus. Sed breui, de seuera Bello-
næ retroactus semitā, dotem primam Principum
Clementiam secutus est; ostenditque ipso facto,
Maximos quosq̃ ad ultionem esse lentissimos. Ne-
mini ab orbe condito in hoc amplissimo *Trans-*
sylvanie Ducatu Fortuna similis arrisit, quæ pari-
trophæorum tenore cuiquam famularetur, ple-
rumque enim vnā manu propitia, nec ambabus
dextra est. In solo hoc Magno PRINCIPE
non vulgarem aduerto, quæ statim communem
exuerat ritum, statim à suā fortuitā descuiuerat li-
centiā, ex quo tanto obtigisset PRINCIPĪ, &
quasi immemor Sphæricæ rotunditatis, quadrari
constanti debuit animo, immò quas cæteris por-
rigit, à PRINCIPE hoc, Fortuna accipiebat
leges, Tantūmque illi in sortem quantum forti in
alios licuit: Debebatur verò hoc illi in fortunam
domi-

dominium, qui prudenti Senecæ edoctus suafu,
clauum sapientiæ, circulari fortunæ defigebat,
ipfiusque tela, fi quæ in contra venerūt,oppoſito
clypeo, aut eludebat, aut elidebat; vt pote qui ad
caſtra natus, ſub bellatore Patre, prima delibauit
militiæ fluentia, ipſe tandem Magnus armigero-
rum Ductor, Magnus *Transylvaniæ* Dux GEOR-
GIVS, & vel ipſo nomine feliciffimus PRIN-
CEPS. Dimidiare hic felicitatem Illuſtriſſimū
aduerto, & quæ auerti non poſſunt, morari Fata;
Cum ipſe ſub vniuerſi exactūs limam, æuiternū
durare non poſſet Fati fauore, ſanguinis ſui com-
plicem, ex Illuſtriſſima Sponſa ZVZANNA
nobiliffimæ *Lorentſiorum* Domūs obtinuit Pro-
lem, vt cum in ſe non poſſet, in ſucceſſoribus pe-
rennaret. Et licet ytrumque Studioſiffimus Pro-
genitor, non diſpari proſequeretur ſtudio, illi ta-
men cui per primogenituram indulſere Fata, Su-
perſtes adhuc, tranſuſo in illum dominio, indul-
ſit; Maius eſſe ratus beneficium, ſi ex eodem Pa-
rente, non viueret ſed dominaretur etiam GE-
ORGIVS FILIVS. Stupet hīc attonita O-
ratio! hæret interceptus calamus, dum ad tam
rarum

rarum deuoluitur factum ! Est verò cur & ego
trepidem, ne scilicet maiestatem materiæ, quam
ad numeros Oratorios contraho, coarctem, vi-
tiumque tenuitate eueniat, quod, adeò virtute
stetit amplificatum, vt ex omni retro antiquitate,
vix haberet, quem pedissequo consecraretur ve-
stigio. Memorant quidem celebri recordatione
CAROLVM V. Romanorum Imperatorem, vel
hoc famosum facto, quòd sibi Patri præmori li-
buit, & mortis beneficium anteuertere, cùm o-
mnem bonorum Possessionem, quæ morte suâ ad
PHILIPPVM Filium suum peruenisset, pos-
sidendam dedit; Neque necessitate sed volunta-
te Hæredem instituit. Iactant hoc antiquiora sæ-
cula, & illa dudum acta ætas : At in vigenti tem-
poris tractu, currenti anno, celebramus Illustris-
simum GEORGIVM RAKOCI, qui post-
humum donum præripere Fato voluit, & serius
seriò anticipare tempus. Verùm quid immoror
tot tantisque virtutibus Illustrissimi PRINCIPIS ?
Vt quid serenos ipsius lustro splendores, cùm præ-
oculis ferales adstant tumbæ ? Loquentur virtu-
tem illius, vel ipsa muta marmora, extructæ co-
C
lumnae,

lumnae, & post mortem non morituram spirabunt
gloriam. Immò quotquot ad summa incitatae
mentes, quotquot praeclara ingenia, gloriosa pe-
ctora, ad illustria initiabuntur facta, Auctore Il-
lustrissimo R A K O C I O, in eius statim cum vi-
ta nascentur laudem, in eius Panegyres, primas &
hiulcas formabunt voces; Omnes demum indi-
criminatim, sero vaturi ævo, Nepotes deflebunt
suis immortuum fascibus Heroem. Ergò parci-
te Magni Manes, ampliori faustitati detraxistis :-
An ita immitis Mors media consilia perturbavit.
Cum enim spe arrecti maiora omnia expectam⁹,
ipso ætatis flore, quo primum is vitam ad titulos
& Regias dignitates explicuit; casu acerbo, ex o-
culis nostris ereptus est. O funestum Patriæ! ò
luctuosissimum *Transylvaniæ* diem! ò Mortis
crudelem manum! Vnum hunc armis tuis à te
violari credideras, lacrymas omnium & querelas
expressisti; quin sanguinem elicis, & vno funere
immergis omnes. Stant hoc coætanei Tui loco
Illustrissimum Patriæ nostræ Sidus, vnde Tu ce-
cidisti, & ad subitam attroniti Metamorphosim,
stragem culpant Tuam, dum expectant suam. Stat
Tori

Tori & Principatûs Socia Illustrissima ZVZAN-
NA Nobilissimum *Lorentiorum* Decus, GEOR-
GII ac SIGISMUNDI, multis felicior Ma-
ter, profundissimas, cælum ipsum penetrantes,
fundens lacrymas. Stat Illustrissima Soboles,
GEORGIUS & SIGISMUNDUS, serenissimi
RAKOCIANI Cœli, lucidissima sidera; nil
nisi ingentem dolorem, dirum planctum, vberes
lacrymas, profundos gemitus, tristi explicans fa-
cie. Stat residuum Tuæ mentis in hoc posthu-
mo corpore, & his laceræ mortalitatis exuijs,
fragmen, quod nos muto suo silentio admonet,
quàm repentina mortali vitæ, etiam à tutis im-
mineant pericula, & quàm timendi, vel in plano
eueniant, Casus. Ah nimium præcociter occi-
dis Illustrissime PRINCEPS, nimis è mortali
stadio, ad metam properas TRANSYLVAN-
IÆ Lumen. Sed placuit ante tempus decur-
sus Tuus Illustrissime PRINCEPS Apocalipti-
co illi Equiti, orbem armatâ manu inuehenti;
dignaque visa est Gentilitia Tua Rota; quæ
curru illius applicari possit; Dignus Tu ipse,
qui eius militiæ Sacramentum susciperes. Se-

quere quò Fata vocant, habituros Nos, nunc
Fati Tui Planctores, olim Complices. Siqui-
dem confusa inter gemitus, singultusque adstan-
tium volutat lingua, verba & lacrymas affundit
cineri: Dum grati meritorum in Rempublicam,
Memores spei intercissæ, lugubres inter o-
mnium planctus, silente calamo,

Magnis Manibus
RELIGIOSE
PARENTAMVS.

